Biyogüvenlik Kurulu'na Sunulmak Üzere Sosyo-Ekonomik Değerlendirme Komitesi Tarafından Hazırlanan Rapor

KONU: MON 89788

KOMİTE KARARI

Sosyo-ekonomik değerlendirme komitesi oy çokluğuyla aşağıdaki kararları almıştır.

- İncelenen rapor ve literatür doğrultusunda MON89788'in Türkiye'de sadece gıda ve yem olarak piyasaya girmesinin günümüzde bilimin ulaştığı koşullar itibariyle insan ve hayvan sağlığı ve çevre üzerinde herhangi bir olumsuz etkisinin olmayacağı kanaatine varılmıştır.
- Tohum olarak ithal edilen genetiği değiştirilmiş organizmaların, idari olarak da alınmış olan ekim yasağına uygun olarak değerlendirilmesi için gerekli tüm önlemlerin alınması gerekmektedir,
- Çevre hukukuna ilişkin ilke ve kurallar uyarınca kamunun aydınlatılması yükümünün açık olarak yerine getirilmesi için gerekli yayın, ilan ve eğitim faaliyetleri yapılmalıdır,
- Tüketici hukukuna ilişkin ilke ve kurallar uyarınca tüketicinin bilgilendirilmesi yükümünün açık olarak yerine getirilmesi için üretim, tüketim ve dağıtım zinciri içinde gerekli etiketlemenin ve bilgilendirmenin yapılması sağlanmalıdır,
- MON89788'in rekabetin korunması hakkındaki 4054 sayılı kanunun 27. maddesinin g ve h bentlerince öngörülen Rekabet Kurumundan görüş alınması hususundaki görev ve yetkinin, esasen 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanununun 3. maddesinin 5 b bendi ile de desteklendiği üzere GDO içeren ürünler bakımından da öncelikle kullanılması gerekmektedir,
- Cartagena Protokolü'nün 12. maddesinde düzenlenen idarenin verilen ithal izinlerini "yeniden inceleme ve değiştirme" hakkını kullanması gerekmektedir,
- Sosyo Ekonomik Değerlendirme Komitesi verilen bu izinin gerek bilimsel gelişmelerin süreci gerekse sosyo-ekonomik yapıdaki değişimler göz önüne alındığında 10 yıl süre ile geçerli olması önerilmektedir. Bu süre sonunda yeniden bir sosyo ekonomik değerlendirme yapılarak verilen iznin uzatılması veya sonlandırılması değerlendirilmelidir.
- MON89788 soya için verilen izin sadece "yem kullanımı" için geçerlidir. Gıda amaçlı olarak ve/veya üretim için geçerli değildir. Gıda amaçlı kullanımı için müracaat olması durumunda ayrıca değerlendirme yapılmalıdır,
- İzni verilen MON89788 soya çeşidinin Türkiye'de üretim izni olmadığı için Türkiye'de üretilen soya çeşitlerinde üretim alanlarından veya piyasaya sunulan soya dane veya

işlenmiş ürünlerinden yıl içersinde örnekler alınarak Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının akredite kabul ettiği laboratuarlarda analizlerinin yaptırılması önerilmektedir. GDO olarak Türkiye'ye yem sanayinde kullanılmak üzere izin verilen soya çeşitlerine aktarılan genlerin ve bu genlerin kodlanmış olduğu proteinlerin analiz sonuçlarına göre biyogüvenlik yasası çerçevesinde Türkiye üretimi yapılan soya çeşitlerine bulaşık olup olmadığına karar verilmesi gerekir. Bulaşık olma durumunda, ilgili ürünlerin toplatılarak imha edilmesi ve ekim alanlarında risk yönetimi kapsamında karantina tedbirlerinin uygulanması gerekir.

- MON89788 soyanın piyasaya sunulurken, ürünün etiketi üzerinde aktarılan gen ve kodladığı proteinin ne olduğu açıkça belirtilmesi gerekir. Ambalajlı ürünlerde etiket büyüklüğünün yem ürünlerinde toplam ambalaj alanının %5'ine karşılık gelecek şekilde hazırlanması önerilmektedir. Dökme ürünler için de etiket bilgilerine ilişkin yönetmelik hükmü uygulanmalıdır,
- Taşıma ve nakil işlemlerine dayanıklı olduğu kabul edilen ve ürünün her türlü taşıma ve nakli sırasında çevreye dağılımını engelleyebilecek mukavemete sahip ambalaj malzemesinin/materyalin seçilerek kullanılması önerilmektedir. Bu ambalaj malzemesi/materyalinin her türlü taşıma koşullarına mukavemetli olduğuna dair analiz sonuçlarının ithalatçı firma tarafından sağlanıp, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı yetkililerine sunulması zorunlu tutulmalıdır,
- Tespit edilen izinsiz GDO ürünlerinin kontrollü koşullarda yakılarak imha edilmesi zorunlu tutulmalıdır,
- MON89788 soyanın tohum ve ürünlerinin ülkeye girdikten sonra yanlış veya amaç dışı kullanımlarının denetlemeler sırasında tespit edilmesi durumunda biyogüvenlik yasası kapsamında ki yaptırımlar uygulanır. Ayrıca bu durumdaki ürünler toplattırılarak imha edilir. İnsan ve hayvan sağlığını ilgilendiren risklerin ortaya çıkma durumu izin verilen MON89788 soyada beklenmemektedir. Bu ürünler Türkiye'de piyasaya sürüldükten sonra Bakanlık denetimde piyasa izlenmesi yapılması, herhangi bir gen kaçağının (mikrobiyal flora) olup olmadığı takip ve varsa tespit edilmelidir. Beklemeyen bir risk ortaya çıkması durumunda ilgili bakanlıklarla işbirliği kapsamında acil durum tedbirleri uygulanmalıdır,

- İthalatçı firmalar tarafından ithal edilen MON89788 soyanın tohum ve ürünlerinin yem olarak ne kadar ve nasıl kullanıldığına dair bilgilerin Tarım ve Köy İşleri Bakanlığına aylık rapor olarak sunulması ve bakanlığın da bu durumu yerinde denetlemesi önerilmektedir.